

Szanowni Państwo
Dyrektorzy i Nauczyciele

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Koninie i Stowarzyszenie Sztetl Konin zapraszają na wystawę pt. „**Z popiołów Sobiboru**”. Ekspozycja ta wystawiana będzie w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koninie; przeznaczona jest do prezentacji w muzeach na terenie Europy.

Wystawa „Z popiołów Sobiboru” („From the Ashes of Sobibor”) przy wykorzystaniu różnorodnych środków narracji – obraz, dźwięk, obiekt i przestrzeń pokazuje drogę, jaką Żydzi przeszli w latach niemieckiej okupacji. Celem nazistowskiej polityki była świadoma eksterminacja narodu żydowskiego. Niemcy nazwali to „ostatecznym rozwiązaniem kwestii żydowskiej”. Do realizacji tego planu naziści stworzyli między innymi obozy natychmiastowej zagłady – w tym również obóz w Sobiborze.

Ekspozycja składa się około 100 paneli - stojaków (są to aluminiowe ramy 100x220, z naciągnięta wewnątrz tkaniną banerową nadrukowaną „obrazami” skomponowanymi z fotografii i dokumentów historycznych) oraz kilku towarzyszących im instalacji plastycznych (kryjówka na strychu, barak obozowy, plac apelowy, „droga śmierci”, barak tzw. „fryzjernię”, wejście do komory gazowej). Wystawa została podzielona na 11 części. Każda z nich prezentuje określony temat: dojście Hitlera do Władzy, przedwojenne żydowskie miasteczka, wybuch drugiej wojny światowej, kryjówki prześladowanej ludności, łapanki, transporty do miejsc eksterminacji, obóz w Sobiborze, zabudowa obozowa, plac na którym ofiary rozbierały się i pozostawiały ubrania, droga śmierci („Himmelfahrstrasse”), barak w którym kobietom obcinano włosy, wejście do komory gazowej, struktura organizacyjna obozu, powstanie zbrojne więźniów i ucieczka z Sobiboru, stan obecny terenu po obozie i Muzeum Byłego Hitlerowskiego Obozu Zagłady w Sobiborze. Wystawa jest swoistym labiryntem opisującym dokładnie miejsce w którym w danej chwili znajduje się zwiedzający, ale nie uprzedzającym o kolejnym etapie do którego za moment dotrze. Układem swoim podkreśla perfidię i indoktrynację stosowaną przez nazistowskich oprawców. Opisuje strach i nadzieję, wiarę i zwątpienie, zobojętnienie i heroizm. Sasza Peczerski, przywódca powstania zbrojnego więźniów Sobiborze, na krótko przed jego wybuchem mówił: „Ci z Was, którzy przeżyją, niech dadzą świadectwo. Niech świat się dowie, co się tutaj działo”. Oczywiście, nie do nas współczesnych, były te słowa kierowane, ale za ich spełnienie uważamy misję powierzoną omawianej wystawie. Pracując nad jej scenariuszem zależało nam, aby opowiadała ona tragedię 250 000 ludzi - ukrytą plastycznie, ale czytelną w odbiorze narracją jednego życia. Kanwą scenariusza jest opowieść Tomasza Blatta – człowieka, który przeżył Sobibór – zawarta w jego książce „Z popiołów Sobiboru”. Wystawa nosi taki sam tytuł. Chcieliśmy, aby poprzez to właśnie odwzorowanie, ekspozycja była wyrazem szacunku i respektu dla Tomasza Blatta a tym samym dla wszystkich więźniów obozu w Sobiborze. Rozmawiając o Sobiborze ciągle mówimy o wielkiej liczbie 250 000 zamordowanych ludzi. To nie jest tak do końca prawda. Otóż w Sobiborze dokonano 250 000 morderstw. Nie możemy przyzwyczajając się do powtarzania liczby bezimiennej masy ludzi. Patrząc na tragedię każdej zamordowanej w Sobiborze osoby wybrać możemy właściwą drogę zrozumienia ogromu tragedii, która tam zaszła. Omawiana wystawa w pewnym jej fragmencie pokazuje na jednym z paneli tylko oczy kobiety. Oczy matki, które zapamiętane przez jej syna w chwili rozdzielenia na obozowej rampie będą powracać do niego przez całe życie.